

۲۰۲۴/۰۱/۲۰

سید عظیم حسینی / مختصات افغانستان، بخش: محققین و مؤلفین

معرفی بیوگرافی مختصر و کارکرد های فرهنگی پوهنوال محمد عارف غوثی در بخش محققین و مؤلفین قاموس کبیر افغانستان

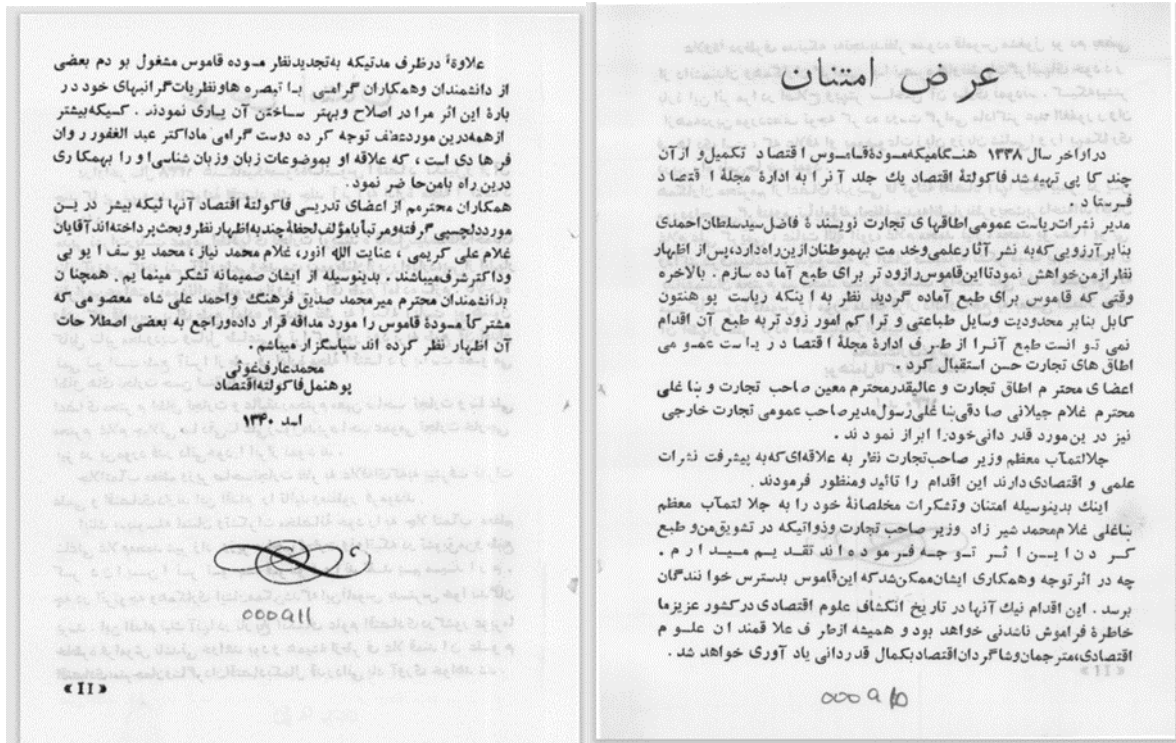
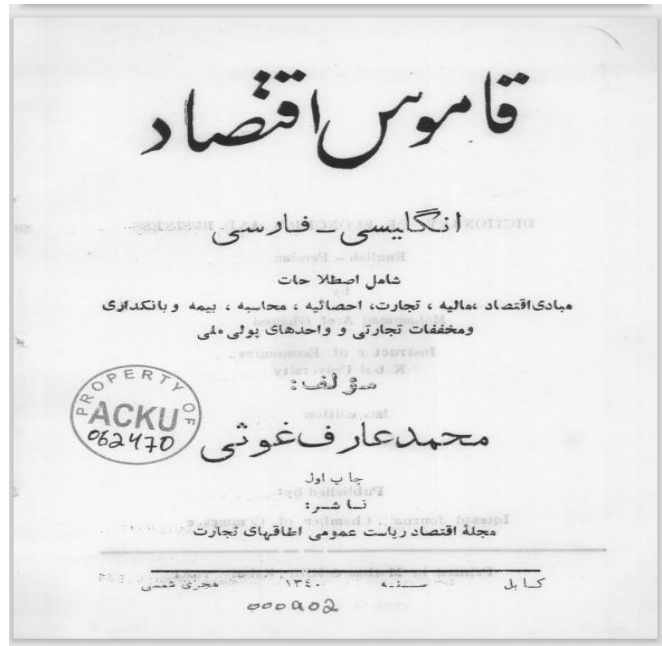

پوهنوال محمد عارف غوثی وزیر اسبق تجارت، یکی از چهره های برجسته سیاسی، اداری، علمی و فرهنگی افغانستان است که در زمینه های مختلف از جمله اقتصاد، سیاست و اداره، خدمات ارزنده ای انجام داده است.

یکی از آثار ارزشمند و ماندگار وی تألیف نخستین قاموس اقتصاد به زبانهای انگلیسی به دری و با

فهرست الفبائی دری است که در سال ۱۳۴۰ هـ. ش. از طرف اداره نشرات ریاست عمومی اتاقهای تجارت به چاپ رسید.

پوهنوال محمد عارف غوثی درمورد تاریخچه تهیه و نشر چاپ اول قاموس اقتصاد مضمونی تحت عنوان عرض امتنان به قلم خویش تحریر نموده که فوتوکاپی آن در ذیل درج میگردد.

سید سلطان احمدی مدیر نشرات عمومی اطاقهای تجارت به عنوان ناشر کتاب در نخستین چاپ این اثر گرا نبها مقدمه جالبی به رشته تحریر در آورده است که قسمتی از

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 2 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له اليرلو مخکي په خير و لولئ

درینجا نقل می‌گردد: « از اینجاست که نشرات اقتصادی بیش از پیش توسعه می‌یابد و مطالعه همچو آثار، یک تمایل جدید فکری اجتماعی را به طرف مسایل ملی و بین‌المللی و وسایل تحلیل آنها ایجاد میکند، مولد برای توریید تخنیک جدید، محصل بعنوان یک ضرورت علمی و تعلیماتی، تاجر برای یافتن طریق بهتر تجارت و سرعت عمل در پرداخت و تادیه، قاضی و وکیل برای برای گرفتن نتیجه حاصله از جنبه عملی و مؤسسات اقتصادی برای تنظیم امور از قبیل مسایل بانکی، بیمه، حمل و نقل، روابط بین کارگر و کارفرما و توسعه روابط تجارتي به مطالعه آثار و جریانات اقتصادی و تجارتي نیازمند است. کسب صحیح کلمات و اصطلاحات خصوصاً برای نویسندگان، مترجمان و غیره واجب است و بدون آن درک مفاهیم و معانی صحیح امکان پذیر نیست و قدرت صحیح نقل افکار و مفاهیم و مسایل جهان معاصر را نخواهند داشت. بنابراین اداره مجله اقتصاد ریاست عمومی اتاقهای تجارت، از دیر زمانی آرزو داشت تا جهت تأمین هم‌آهنگی در تراجم و تألیفات اقتصادی و نشرات تجارتي و فراهم نمودن یک مرجع حل اصطلاحات و محققات تجارتي آثار قابل اعتمادی را نشر کند، زیرا از هیچ یک از نشریات فارسی چنین اثر جامعی که این آرزو را بر آورده سازد، بدست نیامد. و وقتی که طبع این قاموس را اینجانب پیشنهاد کردم، جلالتماب غلام محمد شیرزاد وزیر تجارت مؤلف را جداً تشویق نموده، بریاست اطاقهای تجارت توصیه فرمودند، تا در طبع و نشر چنین اثری برای استفاد تمام مردمیکه به نحوی از انحا به علم اقتصاد و یا مسایل اقتصادی و تجارتي و احصائیوی علاقه دارند، تسریع بعمل آید. برای تأمین این آرزو اینک قاموس اقتصاد تألیف شاغلی محمد عارف غوثی که از نویسندگان مدقق درین رشته و مدرس پوهنهی اقتصاد میباشد، به مشوره اشخاصیکه در عالم اقتصاد، قانون تجارت افغانستان و زبان و زبانشناسی تخصص و تجارب زیاد دارند و تشویق و مساعدت وزارت تجارت و ریاست پوهنتون طبع و نشر می‌گردد. چنانکه خواننده در خواهند یافت انتخاب معادلهای برای اصطلاحات خارجی دشوار تر از آن بود که در وهله اول به نظر میرسید، استعمال کلماتیکه درین قاموس بکار رفته فعلاً نزد نویسندگان دقیق و ورزیده مارواج داشته و یا اینکه علم جدید اقتصاد در کشور ما با همین اصطلاحات تدریس شده است و در نشرات اختصاصی و قوانین تجارتي بکار رفته و بین محصلین معارف و اکثر از طبقه تجار مانوس میباشد. و در حالیکه کلمه معمول و مصطلح دستیاب نشده است، طوری معادل آن انتخاب گردیده که به مفهوم حقیقی آن غلطی وارد نکند، و با رعایت اصل امانت داری و دقت تعریف آنها نیز با عبارات ساده و روان درج شده است.

قرار اظهار مؤلف محترم چون این قاموس درین رشته، اولین تألیف است در زبان فارسی، نمیتوان ادعا کرد که جامع و همه جانبه باشد و معهدا از تذکرات انتقادی دانشمندانیکه قاموس اقتصاد را مطالعه میفرمایند، ممنون و سپاسگذار خواهیم بود، پیشرفت علم اقتصاد و تحول احتیاجات کشور و ذوق علمی مؤلف موجب آنست که یقیناً این کتاب مجدداً نشر شده و مؤلف

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 3 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلئې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

محترم در تجدید نظر آن همت خواهد گماشت و شایسته است چاپ های ما بعد این کتاب نسبت چاپ اول آن مزایا و منافع بزرگتر داشته باشد. بهر صورت اداره نشرات ریاست عمومی اطاقهای تجارت این قاموس را نه تنها از لحاظ ضرورت طبقه تجار و موسسات اقتصادی؛ بلکه نظر باهمیتی که برای اهل مطبوعات و معارف کشور داشت، اهتمام و طبع نمود، تا در راه اشاعه اطلاعات موثوق مصدر خدمتی به هموطنان شده باشد. « طوری که دیده میشود، مقامات مسؤل آنزمان، نه تنها در نشر این اثر مهم همکاری نزدیک و صمیمانه نموده اند، بلکه از آن به عنوان یک دست آورد علمی استقبال خوب و تحسین نموده اند.

چاپ دوم این قاموس در (۸۳۸) صفحه تدوین شده است که شامل حدود (۳۵۰۰) اصطلاح اقتصادی و واحدهای پولی ممالک جهان میباشد. پوهنوال غوثی در تهیه این قاموس از منابع معتبری از جمله کتاب های مرجع اقتصاد، کتب لغت و فرهنگ لغت ها و منابع مختلف استفاده کرده است. وی همچنین برای اطمینان از دقت ترجمه ها، نظرات استادان و صاحب نظران را نیز جویا شده است (ص ۸۳۴ چاپ دوم قاموس اقتصاد). پوهنوال غوثی وزیر اسبق تجارت، در مورد تلاشهای که در غنایابی چاپ دوم انجام داده چنین نوشته است: « ... ولی چون این کتاب با داشتن فهرست الفبایی دری به انگلیسی فی الواقع یک قاموس دری انگلیسی نیز میباشد، ازین رو باید معادل های دری را که در مقابل اصطلاحات انگلیسی در نشرات علمی به کار برده شده، در بر داشته باشد. ... بنابراین اصطلاحات دری که به حیث معادل انگلیسی داده شده غالباً کلماتی است که اکنون در افغانستان و در ایران کم و بیش متداول گردیده است. ... مؤلف کوشیده آنچه را متداول تر و صحیح تر است و مفهومی که اصطلاح انگلیسی را خوبتر میرساند، برگزیند.

..... درین اثر علاوه بر اصطلاحات علوم اقتصادی، موسسات اقتصادی بین المللی، بانکهای افغانی، دانشمندان بزرگ علم اقتصادی در تاریخ اقتصاد، سهم ارزنده ای داشته اند نیز گرفته شده اند. همچنان یک بخش جدید به عنوان (نفوس، محصول ناخالص داخلی فی نفر، درجه متوسط افزایش سالانه نفوس و رشد اقتصادی، که نمایشگر مرحله رشد کشور های جهان است بر آن افزوده شده. باین ترتیب قاموس تجدید گردیده است)

اکنون که بعد از سالها تجسس و چند ماه کار پیهم قاموس را تجدید نظر کرده و بزرگتر ساخته ام می خواهم به خوانندگان گرامی اطمینان دهم، که در انتخاب تعریف ها و اصطلاحات معادل دری سعی کرده ام تعریف ها با وصف اختصار خود واضح و صحیح باشد. «

طوری که به ملاحظه میرسد، قاموس اقتصاد پوهنوال غوثی در زمان خود یک اثر بی نظیر بود و نقش مهمی در توسعه علم اقتصاد در افغانستان ایفاء کرده است. قاموس اقتصاد

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 4 تر 12

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

پوهنوال غوثی تأثیرات گسترده ای بر توسعه علم اقتصاد در افغانستان داشته است. این قاموس به عنوان کتاب مادر، به دانشجویان، استادان، محققان و فعالان اقتصادی کمک کرده است تا با اصطلاحات اقتصادی به زبان دری آشنا شوند و به راحتی از آن ها در سخنرانی ها، مقالات و کتب خود استفاده کنند.

قاموس اقتصاد پوهنوال غوثی از چند جهت اهمیت دارد:

- نخست، این قاموس نخستین قاموس اقتصاد به زبانهای انگلیسی و دری است که در افغانستان منتشر شده است. این امر نشان دهنده اهمیت علم اقتصاد در افغانستان و تلاش های پوهنوال غوثی برای توسعه این علم در کشور است.
- دوم، این قاموس که در چاپ دوم شامل بیش از ۳۵۰۰ اصطلاح اقتصادی بود و از زبان انگلیسی به زبان دری ترجمه شده اند. این امر دسترسی به اصطلاحات اقتصادی به زبان دری را برای محصلین، استادان، محققان و فعالان اقتصادی تسهیل کرده است.
- سوم، این قاموس توسط یک دانشمند و متخصص علمی و عملی اقتصاد تهیه شده است. این امر موجب شده است که جمع آوری اصطلاحات و ترجمه های این قاموس از دقت و صحت بالایی برخوردار باشند.

یکی از تأثیرات مهم این قاموس این بود که به محصلین اقتصاد در افغانستان کمک کرد، تا با مفاهیم اقتصادی به زبان مادری خود آشنا شوند. این امر باعث شد که یادگیری اقتصاد برای محصلین آسان تر شود و آن ها بتوانند مفاهیم اقتصادی را بهتر درک کنند. قاموس اقتصاد غوثی همچنین به استادان اقتصاد کمک کرد تا در تدریس اقتصاد به زبان دری موفق تر باشند. این قاموس به استادان امکان داد تا اصطلاحات اقتصادی را به زبانی دقیق و روان به دانشجویان آموزش دهند. علاوه بر این، قاموس اقتصاد غوثی به محققان و فعالان اقتصادی کمک کرد تا در تحقیقات و فعالیت های خود از اصطلاحات اقتصادی به زبان دری استفاده کنند. این امر باعث شد که تحقیقات و فعالیت های اقتصادی در افغانستان از نظر علمی و فنی ترویج و ارتقاء پیدا کنند. این قاموس در واقع اثر نابی بود که در افغانستان به طبع رسید و حتی در آنوقت در ایران چنین اثر تحریر نشده بود، چاب دوم با تغییرات زیاد در سال ۱۳۵۲ در کابل به طبع رسید. قاموس اقتصاد در سال ۲۰۰۲ بدون تغییرات و به عین شکل به اهتمام برادر مرحومی جناب دوکتور حشمت الله غوثی در آلمان اقبال چاپ یافت. این قاموس نه از طرف مرحومی و نه از طرف برادر وی به بازار عرضه گردید، اما غرض استفاده علاقمندان در کتابخانه های فاکولته اقتصاد پوهنتون کابل و در اختیار و دسترس استادان آن فاکولته گذاشته شد. به منظور آشنایی مختصر خوانندگان در ذیل کاپی های یک تعداد صفحات قاموس که عبارت از عنوان کتاب (تجدید نظر شده) و متن تقدیمی آن، صفحاتی که توسط شخص پوهنوال غوثی به رشته تحریر درآمده و حکایت

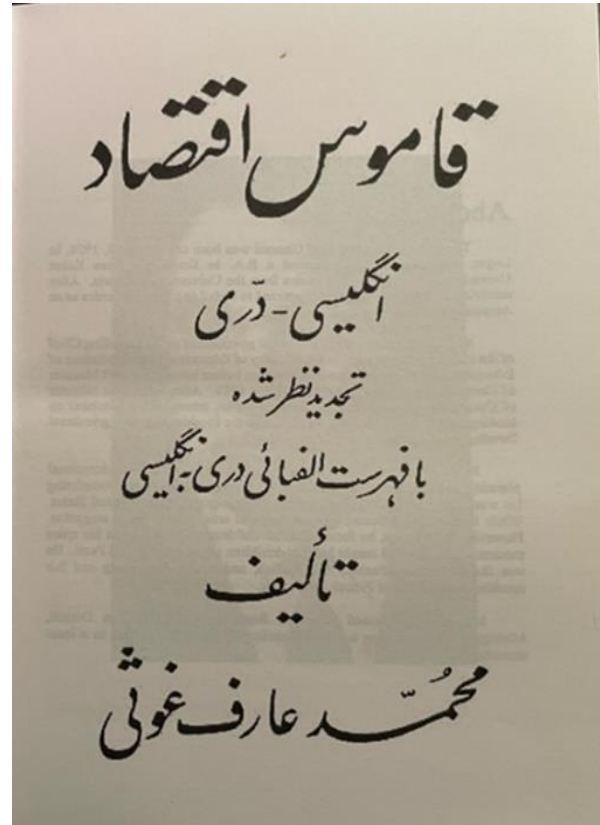
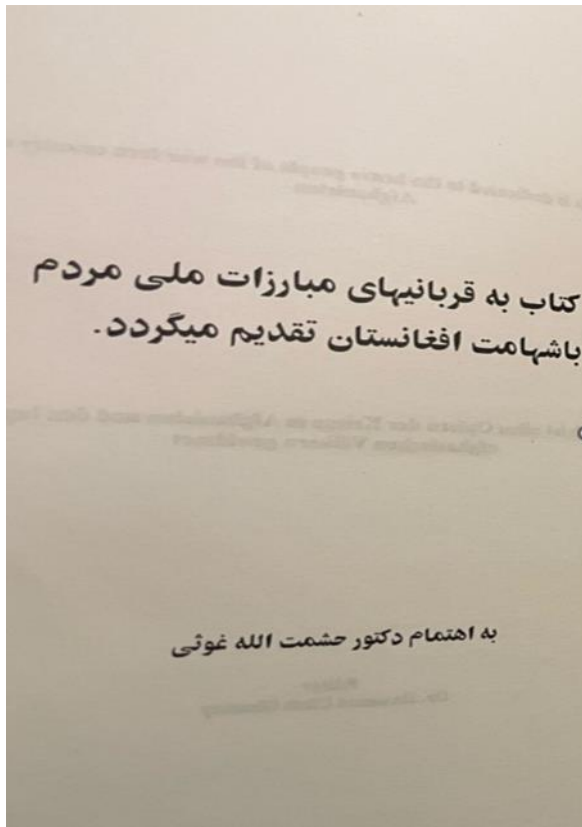
Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 5 تر 12

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

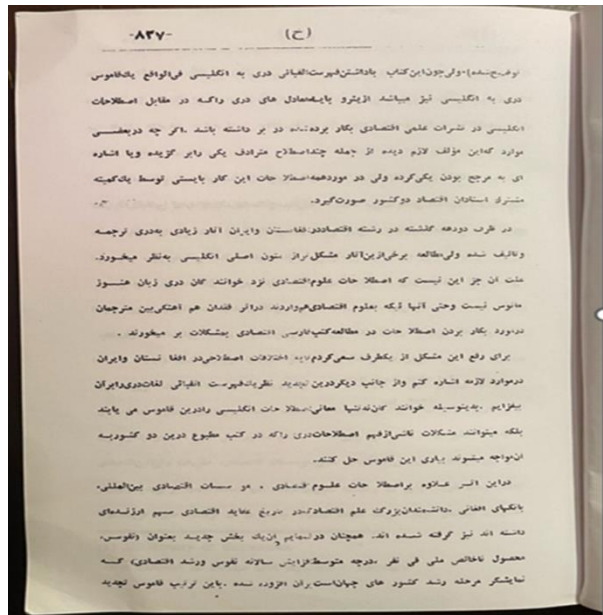
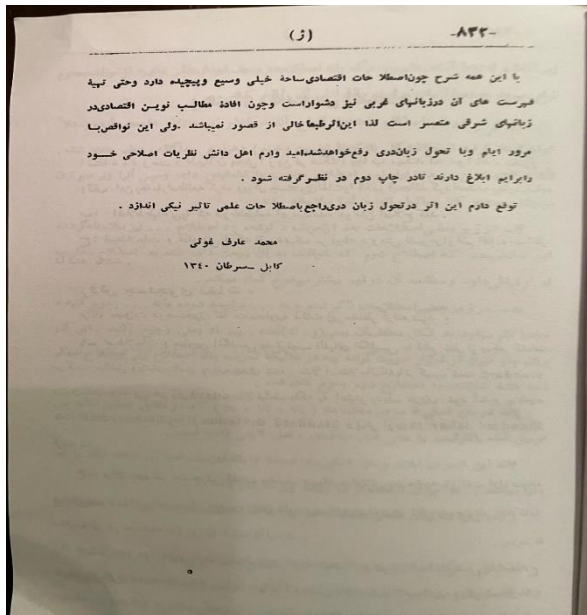
از آغاز کار بالای قاموس، منابع و مأخذ آن دارد در ضمیمه (۱) تصاویر (۱) الی (۴) جهت
معلومات بیشتر درج گردیده است.

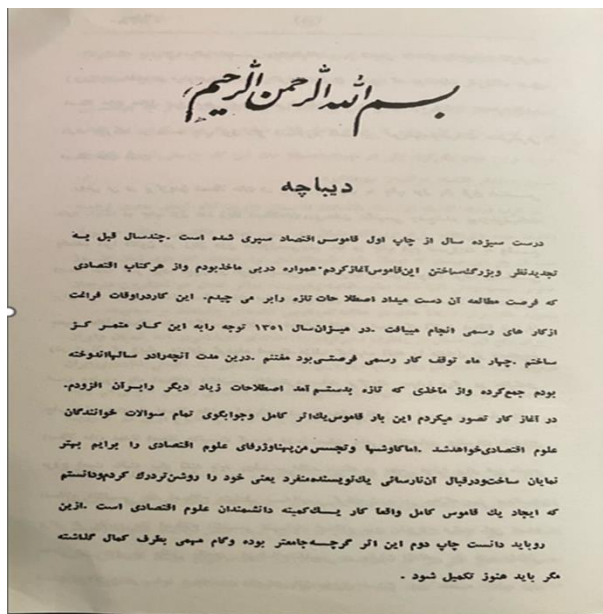
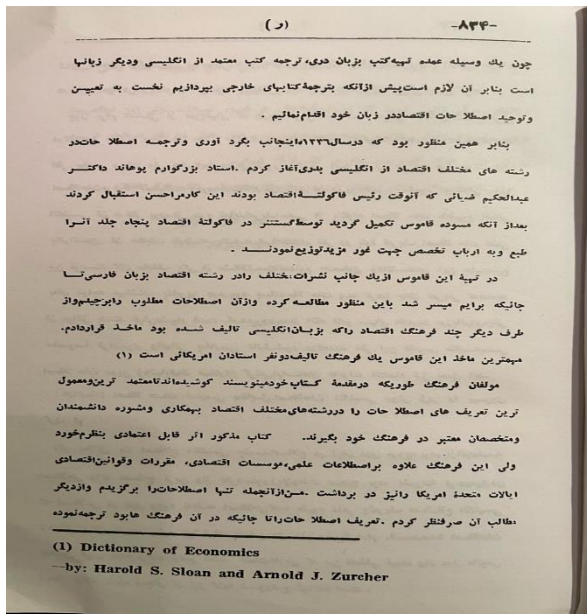
Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 6 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بنې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ

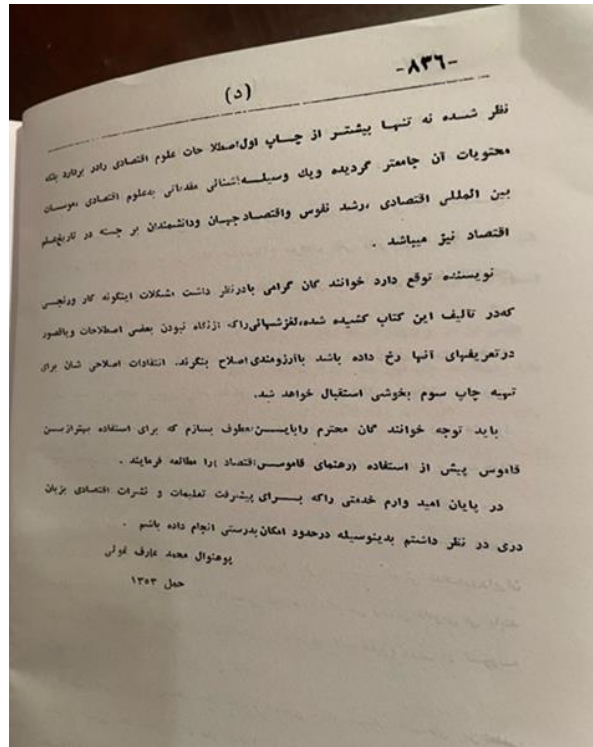
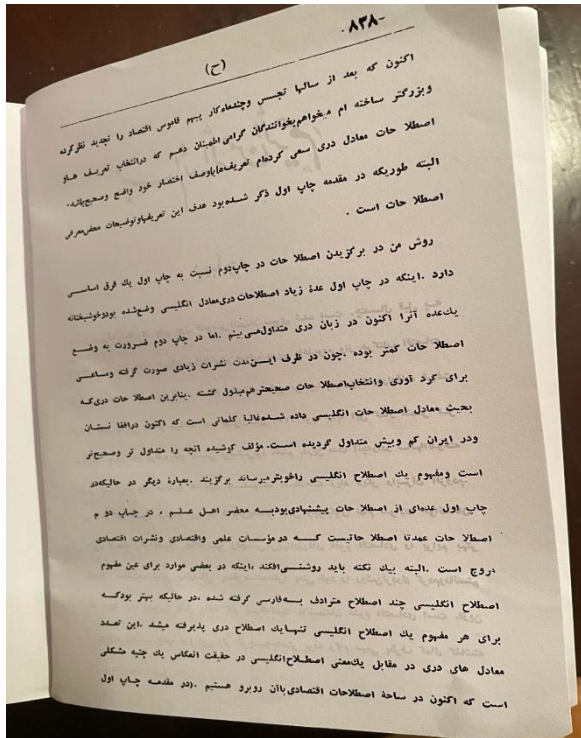

در ضمیمه (۲) تصاویر یک تعداد صفحاتی که مرحوم غوثی در مورد چاپ دوم نظریات
 خویش را پیرامون چاپ دوم این اثر علمی ارائه نموده اند تقدیم میگردد. تصاویر (۵)
 الی (۹)

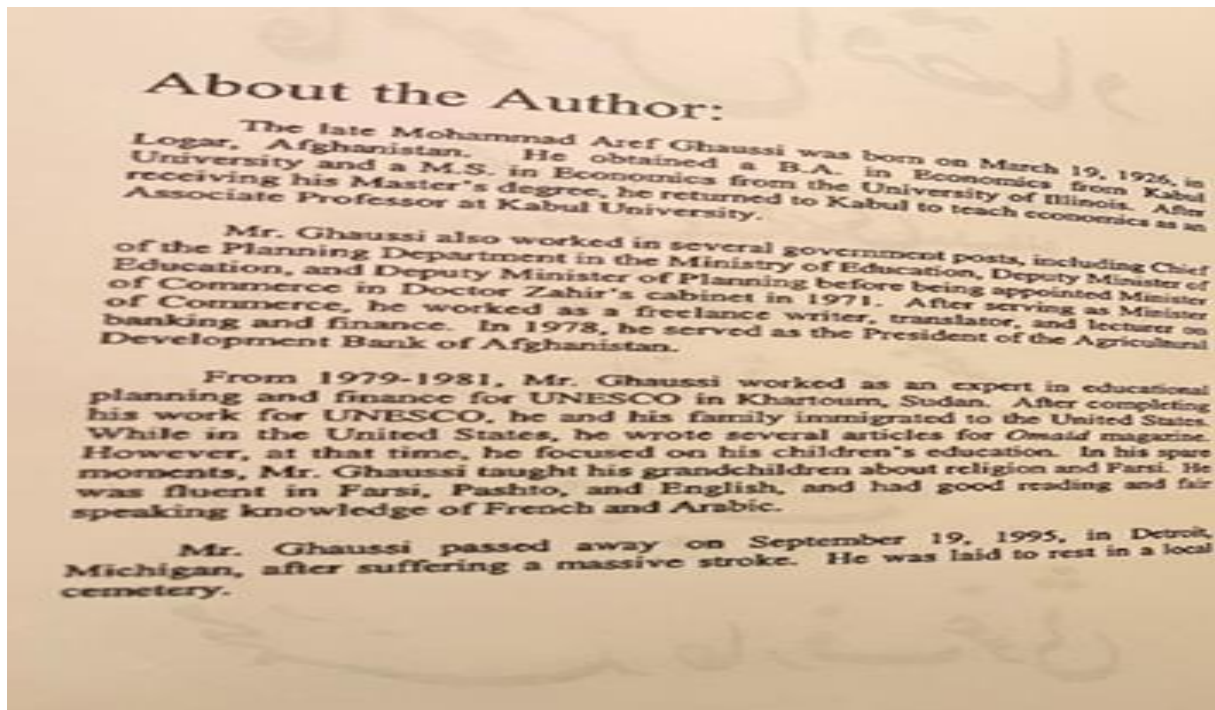

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 7 تر 12
 افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلۍ. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
 یادونه: دلپکنی د لیکنیزی بنی پزوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

به همین ترتیب خلص بیوگرافی مرحوم غوثی به زبان انگلیسی در ضمیمه (۳) تصویر (۱۰) درج گردیده است

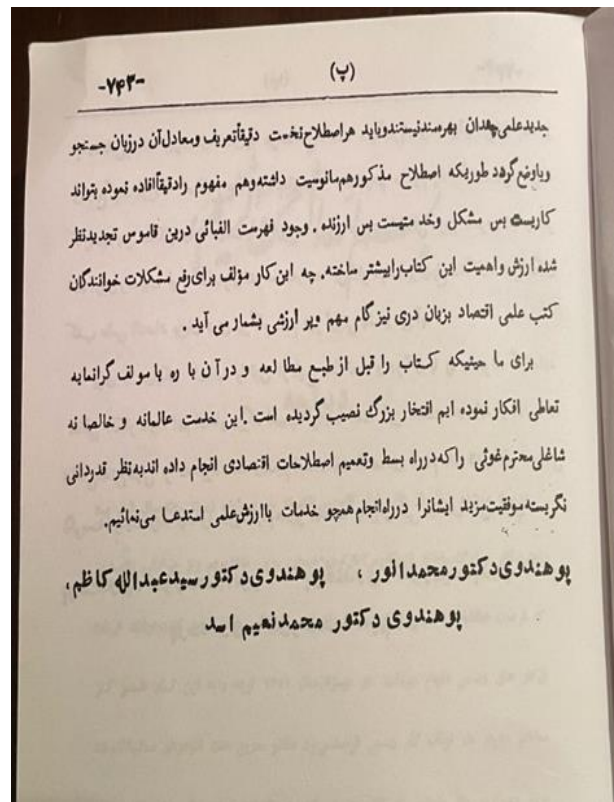
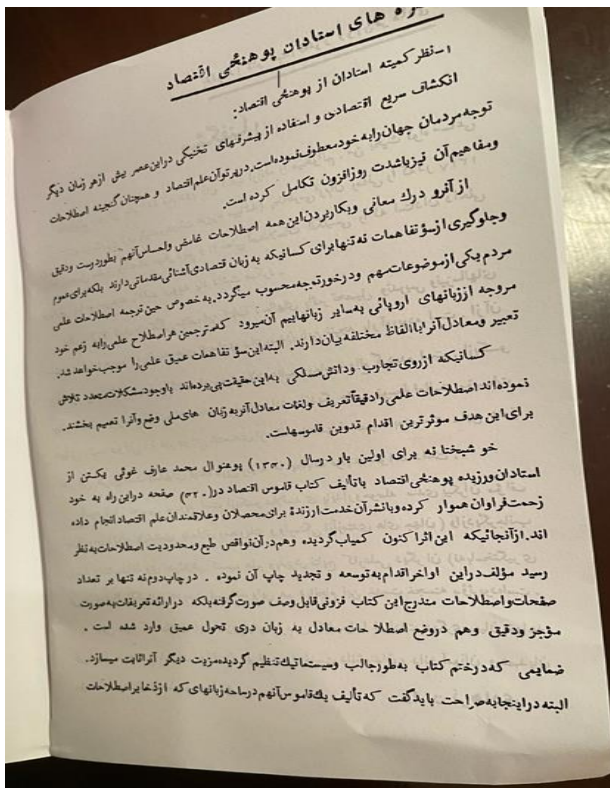

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 8 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

پس از جمع آوری و تکمیل قاموس اقتصاد، بر وفق پیشنهاد شخص استاد غوثی، قاموس اقتصاد، توسط کمیته استادان پوهنخی اقتصاد کابل، مشتمل از سه استاد ذیصلاح آن وقت پوهنخی اقتصاد، استادان گران ارج و دانشمندان محترم هریک پوهندوی دوکتور محمد نعیم اسد، پوهندوی دوکتور محمدانور و پوهندوی دوکتور سید عبدالله کاظم مورد بازبینی و تدقیق استادانه قرار گرفته و نقد ها و نظریاتی پیرامون شیوه تکوین و غنامندی هر چه بیشتر این قاموس ارایه گردید که بخشی از نظریات شان در ضمیمه (۴) تصاویر (۱۱ و ۱۲) به عنوان یک سند معتبر تاریخی در مورد قاموس اقتصاد، تقدیم خوانندگان محترم میگردد.

نوت:

۱. القاب علمی استادان محترم (پوهندوی) در زمان نوشتن نظریات شان در مورد قاموس اقتصاد میباشد.
۲. از همکاری دانشمند گرانمایه و محترم استاد محمد نعیم اسد به خاطر به دسترس گذاشتن معلومات و فوتو کاپی های قاموس اقتصاد، تألیف مرحوم پوهنوال محمد عارف غوثی اظهار سپاس می نمایم.

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 9 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

این قاموس با گذشت بیش از شصت سال از چاپ اول آن، همچنان از اعتبار و ارزش علمی برخوردار است و هنوز هم یک منبع ارزشمند برای محققین و پژوهشگران و علاقه مندان علم اقتصاد است. با این حال، لازم بود که این قاموس اپدیت یا به روز رسانی شود، تا شامل اصطلاحات جدید اقتصادی نیز باشد.

یک عکس یادگاری از راست به چپ: داکتر نهاوندی رئیس پوهنتون تهران، استاد پوهنوال عارف غوثی، استاد پوهاند داکتر سید شریف شرف و دوکتور سید عبدالله کاظم رئیس وقت فاکولته اقتصاد

قاموس جدید شامل اصطلاحات (نقل اصلی) قاموس اقتصاد پوهنوال غوثی، قاموس علوم اقتصادی (آلمانی - انگلیسی - دری، این قاموس از طرف تیم توأمیت آلمانیهای بوهنخی اقتصاد کابل به اهتمام دوکتور محمد امین برین ظهري ترتیب، و در سال ۱۹۷۰ بوسیله گستندر چاپ شده که شامل تعریفات نبوده و دارای ۲۱۷۲ اصطلاح می باشد)

با کمال مسرت باید یادآور شد که در سال های اخیر، با ایجاد قاموس کبیر افغانستان، در اثر پیشنهاد و تشویق دانشمند گرانقدر دوکتور سید عبدالله کاظم، تصمیم گرفته شد تا قاموس اقتصاد استاد غوثی در این قاموس ادغام و به اپدیت قاموس ادامه داده شود. خوشبختانه در

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 10 تر 12

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی دلیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

اثر زحمات یک تعداد از علما و دانشمندان علوم اقتصادی این مهم انجام شده و تکوین و غنای آن ادامه دارد. قاموس بزرگتر فعلی به همکاری مشترک یک کمیته تا تحریر این سطور به تعداد تقریباً ۱۲۸۰۰ اصطلاح ترتیب و جمع آوری گردیده و در قاموس کبیر افغانستان در بخش **علمی و مسلکی** تحت عنوان **Economy** جا بجا شده و به یک قاموس بزرگ اقتصادی مبدل گردیده که در نوع خود بینظیر است.

The screenshot shows the top navigation bar of the Afghan German Dictionary website. The 'علمی و مسلکی' (Scientific and Professional) category is highlighted with a red box. Below the navigation bar, there is a search bar and a list of academic categories with checkboxes. The categories include: زراعت و مالداری (Agriculture and Animal Husbandry), جغرافیه (Geography), مشخصات افغانستان (Characteristics of Afghanistan), مجمع اللغات (Language Collection), رجیل سوانی و آیات تاریخی (Sovani and Historical Verses), حقوق و قضاء (Law and Judiciary), تجارت داخلی و خارجی (New Domestic and Foreign Trade), صرف و نحو، کتابخانه حبیبه (Grammar and Literature, Habibeh Library), and لغت کلمه مورد نظر را بنویسید (Write the word you are looking for). A search icon is present next to the search bar.

با وارد نمودن فشار (کلیک) بالای دریچه علمی و مسلکی، صفحه جدید باز میگردد.

قاموس کبیر افغانستان

The screenshot shows the search results page of the Afghan German Dictionary website. The search bar contains the text 'لغتاً کلمه مورد نظر را بنویسید' (Write the word you are looking for). Below the search bar, there is a section titled 'Academic categories (Please choose your category)'. The 'Economy' category is selected and highlighted with a red circle. A red arrow points from the search bar area to the 'Economy' category.

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 11 تر 12

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

درین صفحه، با وارد نمودن اصطلاح مورد نظر به زبان انگلیسی در جستجوگر، بالای ذره بین کلیک شده و توضیحات ارائه شده نمایان میگردد.

به عنوان حسن اختتام سخن پیرامون ارزش معنوی و تاریخی قاموس اقتصاد، جا دارد تا از زحمات ذوات گرانقدر چون دوکتور محمد نعیم اسد، دوکتور محمد آجان مرزی، دوکتور داوود تیموری، پوهاند محمد بشیر دودیال، دوکتور عبدالله عادل، پوهاند دوکتور حمیدالله نورعباد، استاد اسبق بوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل و دیپلوم انجینر قیس کبیر که در این امر مهم مشارکت بی شایبه و خستگی ناپذیر داشته اند، تشکر و قدردانی نمایم. این عزیزان با تلاش های خود، میراث ماندگار پوهنوال غوثی را زنده نگه داشته اند و به توسعه علم اقتصاد در افغانستان کمک شایانی کرده اند. هدف از این تلاش ها این است که قاموس اقتصاد غوثی به یک منبع جامع و به ایدیت شده، برای محققین و پژوهشگران و علاقه مندان به علم اقتصاد باقی مانده و گسترش بیشتر یابد.

<http://www.afghan-academic.com>

Erreur ! Nom de propriété de document inconnu.

د پانو شمیره: له 12 تر 12

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ